

Úvod

V súčasnom, rýchlo sa meniacom a ťažko predvídateľnom svete a jeho prostredí sa môže problém neplatenj práce javiť ako okrajový a nepodstatný. Pri hlbšom zamyslení sa a skúmaní neplatenj práce, jej podstaty, foriem či motívov vykonávania jednotlivcami a domácnosťami sa však vynárajú také závažné otázky, ktoré sú späté s normami, hodnotami a kvalitou života spoločnosti i jednotlivca, s ďalším smerovaním vývoja rodiny, pracovných i mimopracovných vzťahov, rodovou rovnosťou, ale aj samotnou výkonnosťou ekonomiky ako celku.

Pri koncipovaní a následnom riešení projektu základného výskumu VEGA 1/1141/11 pod názvom „Trh práce v kontexte špecifik neplatenj práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku“ si interdisciplinárny tím pozostávajúci z odborníkov troch pracovísk Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici vytýčil náročné vedecké ciele, naplnením ktorých vytvoril solídnu bázu nových poznatkov a prístupov k neplatenj práci a možnostiam jej merania a otvoril priestor pre ďalšiu vedeckú a odbornú diskusiu.

Zborník vedeckých štúdií obsahuje nielen hlavné myšlienky a závery, ku ktorým riešiteľský tím projektu VEGA dospel počas rokov 2011 a 2012 (M. Uramová, M. Orviská, J. Huňady, M. Hronec, M. Považanová, G. Nedelová, A. Kaščáková, M. Kika, M. Martinkovičová), ale aj štúdie ďalších domácich a zahraničných odborníkov (E. Lapiňová, G. Korimová, K. Rerichová, K. Svoreňová, D. Matkiewicz, Z. Majkut), ktorí rozšírili a obohatili problematiku neplatenj práce o ďalšie oblasti skúmania, respektíve poukázali na vážny problém dostupnosti a získavania údajov, nevyhnutných na seriózny základný výskum (Z. Jakubovie).

V prílohovej, dokumentačnej časti zborníka vedeckých štúdií sa nachádza zoznam riešiteľov projektu VEGA 1/1141/11, dotazník a vysvetlivky k nemu, ktoré boli použité pri primárnom výskume neplatenj práce, ako aj prehľad publikovaných výstupov riešiteľov projektu, ktorý môže byť podnetom pre tvorbu nových poznatkov, vedeckú diskusiu, ale aj výskum v ďalších súvisiacich oblastiach.

Vzhľadom na skutočnosť, že primárny výskum o neplatenj práci sa v podmienkach SR uskutočnil prvýkrát, výsledky, ktorých reprezentatívnosť bola overená a potvrdená vybranými štatisticko-matematickými metódami, sú originálne a mimoriadne cenné nielen pre ďalší rozvoj teoretických poznatkov o platenej i neplatenj práci, ale aj pre samotnú prax, hospodársku politiku a širšiu odbornú verejnosť. Významnosť dosiahnutých výsledkov potvrdzuje aj uskutočnená komparácia neplatenj práce, jej rozsahu, štruktúry či motívov v SR a vybraných krajinách OECD, prípadne rozvojových a rozvinutých ekonomikách.

Skúmaním a výsledkami o neplatenj práci v podmienkach SR sa pre riešiteľský tím projektu VEGA 1/1141/11, ale aj ďalších odborníkov doma a v zahraničí otvorili ďalšie výskumné problémy a súčasne sa potvrdila aktuálnosť a dôležitosť hlbšieho poznania problematiky neplatenj práce.

Zostavovatelia zborníka veria, že vedecké štúdie podnietia plodnú diskusiu o neplatenj práci z rôznych uhlov pohľadu.

Za zostavovateľky zborníka vedeckých štúdií: Mária Uramová